

Guillaume a Stéphanie, dat Allerbescht!

1981, deemno vrun 31 Joer, hat äre Schreiwert am Fréijoer d'Chance, mat enger léiwer jonker Madame hir éischt Schrëck an eis Sprooch ze maachen. Dat ass net sënnerlech schwéier gewiescht, well si hat e gudde Kapp, huet perfekt Franséisch geschwat, e ganz flott Englesch gebraucht, an am Däitschen huet si sech och éierbar erëmfonnt.

No 5 Joer allgemenge Lëtzebuergesch-Coursë, déi vun 1976 u gelaf sinn, ass et mir och näischt Neies gewiescht, fir e Mënsch an eis Sprooch eran-zeféieren. Domat sinn d'Aussichte fir e brillant Sprooch-Resultat bei deer Fra déi allerbescht gewiescht, an et waren der e sëllege paff, wéi d'Madame sech e puer Méint duerno bei enger Reunioin vun deer neier *Fondatioun Henri-Maria Teresa* vrun de Mikro gestallt huet an hir kleng Ried... op Lëtzebuergesch gehal huet!

An de Léierstonnen ass hire Mann, de Krounprënz Henri, och heiansdo luusse komm, fir ze héieren, wéi déi Sprooch-Saach sech geng maachen, a wéi d'Léier an der Praxis sollt weidergoen. Et war immens sympathesch bei deer jonker Koppel zu Heeschdref.

Wéi dat dann nëmmen natierlech ass, hat ech geschwënn eng jonk 'Schülerin' viru mir sëtzen, déi frou a glécklech e Puppelchen erwaart huet. Mir hunn och alt tëscht Grammaire a fräiem Gespréich geroden, wat et sollt ginn. Ech hunn op e Béifche getippt, well ech alt gemengt hunn, si hätt deen typeschen Ausdröck vun enger Mammi am Gesiicht, déi 'iwwer' engem Jéngelchen ass. D'Madame war sech deer Saach net esou sécher; wéi et geschéngt huet, hat d'ganz Famill un e Meedche geleeft. **Den 11. November ass et esouwäit gewiescht: et war e Jong, an domat hat eist Land och en neien Ierfprënz: de Guillaume!**

Gleeft mir es: **Dat sinn deer Erënnerungen, déi een net vermësse wëllt**, an ech bleiwe mäi Liewe laang och houfreg drop.

Datt de Prënz Guillaume, an herno och seng Gesëschter, 'einfach esou' mat Kanner an d'Primärschoul gaang sinn, fir déi d'Lëtzebuergesch als Sprooch dat Normalst vun der Welt gewiescht ass, war eng ganz intelligent Decisioun vun sengen Elteren. Hir Kanner hunn domat eis Sprooch 'sur le tas' geléiert, wouduerch haut kee sech brauch ze wonneren, datt si alleguer Lëtzebuergesch schwätze wéi dir an ech. Psychologesch en interessant Beispill!

Datt dee kleng Prënz herno och nach **begeeschtert vun deenen éischten Tintin-Albummen an eiser Sprooch** war a mir dat och nach geschriwwen huet, war eng grouss Freed fir den Iwwersetzer, deem de Guillaume ni vergiess huet ze 'klécken', wa mir äis iergendwou begéint hunn. Haut ass et en apaarte Souvenir, dee Béifchen och alt emol um Schouss gehat ze hunn, deen haut eisen Ierfgroussherzog ass.

De Guillaume huet seng grouss Léif laang net an d'Fenster gestallt, an si hunn hirt jonkt Gléck an enger Familien-Intimitéit versuergt, déi si éiert. Mat senger ganz natierlecher Einfachheet huet den Ierfgroussherzog äis dann seng Freiesch virgestallt: Wow!...a wéi sot e Minister: *de Guillaume huet kee schlechte Goût...* ech geng wetten, dat huet hie vun sengem léiwe Papp matkritt!

Hei op deser Sprooch-Säit bleift ower nach eppes ze bemierken, dat ville Leit deser Deeg immens imponéiert a Freed gemaach huet: **D'Comtesse Stéphanie de Lannoy huet bei hirer Presentatioun direkt drop gehal, ze betounen...datt si ewell amgang wier Lëtzebuergesch ze léieren.** Dat verdéngt Bewonnerung an eise Merci! Sou wéi mir gewuer guffen, ass d'Madame e Sproochtalent a 'polyglott'; dat passt wonnerbar op eng nei Lëtzebuergerin, déi si jo nach dëst Joer wäert ginn.

Guillaume a Stéphanie, mat Ären Elteren an Ärer Famill freeë mir äis op dee groussen Dag a stinn an deer éischer Rei fir all Guddes ze wënschen!

Mäi Bouf?

Wann ee Kanner huet, ass et jo normal, datt een och alt mat anere Leit iwwer si an d'Gespréich kënnt. Soulaang si an d'Primärschoul ginn – dat 'Grondschool' läit engem net richtig; mir hunn äis et, alt erëm, wéi sou villes! vu 'Spezialiste vun deer anerer Säit' am Schoulministère an d'Käpp schloe gelooss – soulaang ass et natierlech egal, ob ee vun sengem Meedchen, senger Duechter oder vu sengem Bouf oder Jong schwätzt.

Duerno kënnt ower **en Alter, wou et eng Saach vu Sproochgefill gëtt, ob e jonke Mënsch och nach mat 25 Joer oder esouguer selwer als Mann a Papp zimlech vun uewen erof nach als 'Bouf' tituliert ka ginn.** Ech muss dach e bësse spieren, datt z.B. e 'Fils' vu 45 Joer kee 'Bouf' méi ass, héchstens de 'Jong'; déi 'Bouweréi' wierkt vun engem gewëssen Alter an zimlech krommenoleg, fir net ze soen topeg. Och wann en etlech Leit, deenen eis Sprooch soss zimlech egal ass, behaupten, 'an der Stad wier 'ëmmer' vun engem 'Sonn' geschwat ginn, da war dat héchstens bei sougenannte 'Besseren', déi sech domat eng bëlleg 'contenance' wollte ginn. **Mat 'Bouf' bis ronn 15 Joer, duerno dem 'Jong' an herno eventuell dem 'Fils' geet gutt duer...** iwregens soll och dem Härgott säi Fils säi Jong sinn... an net säin (hollännesche?) 'Sonn/Zon'.

Sidd dir och alt gladdereg?

Wann net, da schéngt iergend eppes net 'kauschel' ze sinn. Dat kann dann un ärem Kierper leien, um Mo, un der Liewer...oder un der Mailchen an der Zong. Vläch huet bei iech doheem och keen extra vill op e gudde Maufel ginn. Vläch ware Salz a Pfeffer dat eenzeg 'Wierzegt' am Kicheshaf; Kraider zesoen 'Onkraut'; bis op Grillen a 'Fastfood' ass ni vill Freed mam gudde Maufel um Programm gewiescht; eng herrlech Zos, eng genësseg Zalot, geschméichegt Geméis sinn Äres näischt... schued!

Et ass dach e Genoss, **eng Gladderchen** ze hunn, déi 'gestoppt' gëtt; no eppes **ze gladderer**, datt engem d'Waasser am Mond zesumme ka lafen...et soll een sech ower iwwer dem lessen net **begladderer** an och net beim Dësch leie wéi beim Trach...soss kënnt et emol **eng kleng op d'Gladder** ginn. Dann iwversetzt dat ganz **Gegladders** elo mol op Franséisch oder Däitsch... an denkt dobäi un eis aaaaarm Sprooch!

vum Lex Roth

Japaner, Koreaner

Eng jonk Japanerin, mat engem 'Master' an der Germanistik, huet dëslescht bei engem super-intressante Gespréich iwwer eis Sproochsituatioun gemengt, **mir giffe sproochlech net genuch op eis eegen Identitéit halen.** E puer Wochen duerno war e sympathesch japanesch Dokto-rant bei engem perséinleche Rendez-vous genee deerselwechter Meenung...an, haalt iech un: dat alles an engem absolutt passabele Lëtzebuergesch! Zënterhier sinn déi zwee jonker Leit, d'Kayo an den Atzushi erëm a Japan, ower eise Kontakt ass schrëftlech bliwwen...an si hunn drop gehal, dat och an eiser Sprooch weider ze maachen!

Natierlech schwätzt kee Mënsch dovun, **de Generalsekretär Ban Ki Moon vun der UNO** wëlle Lëtzebuergesch ze léieren. Dat huet ower net verhënnert, datt dee Mann drop gehal huet, **an eiser Chamber symbolesch e puer Sätz an eiser Nationalsprooch** ze soen. Ganz einfach eng sympathesch, mä och intelligent Reverenz a Respekt fir eis kulturell Situatioun; dobäi gehéiert och e Merci fir déi Leit, déi als Beamtem oder Politiker dese 'Fuedem an d'Nol' gemaach hunn. Eist Sproochgesetz vun 1984 lieft!

An deer nächster KLACK kritt dir dann eppes dovu mat, wat e jonke Mann äis geschriwwen huet, bei deem eis Sprooch op deer richteger Plaz sëtzt. Hien ass gebuerene Koreaner, guff als Puppel-chen hei vun enger...italiënescher Famill adoptéiert...a fënn et schudderreg, wéi mir mat eiser Sprooch ëmsprangen, mat senger Mammesprooch, wéi hien dat schreift. Wéi gesot: Vum Kim Nardi-ni liest dir den 2. Juni eppes weider.

Wat ass eng 'gefährdet' Sprooch?

Mä dat ass dees Lëtzebuergesch, dat **op déi do Manier eng op d'Dunn** kritt! Wann eng Partei sech an hirem Wielerblietche scho wëllt fir eis Sprooch asetzen, da soll dat ower an engem Lëtzebuergesch sinn, dat net um *Ku'damm* op enger Kavalkad matgeet. **Et gëtt keng 'gefährdet' Sprooch.** D'Fransouse schwätze jo och net vun enger 'langue dangereuse' a keen Engländer weess, wat en 'dangerated language' ass. Dat 'gefährdet' existéiert nëmmen am Däitschen. **Am Lëtzebuergesch ass dat 'a Gefor';** am Franséischen 'en danger', am Engleschen 'in danger'... a wat d'Lëtzebuergesch ugeet, ass déi koppeg UNESCO-Lëscht ganz einfach nach net emol éierbar gekachte Kabes!

Nach eppes: Et soll keng Partei an och keen eenzele Politiker maachen, wéi wann si d'Wichtigkeit vun eiser Sprooch fir d'Lëtzebuergesch Identitéit erfondt hätten. **Dat stëmmt dach vir net, an hannen ass et net wouer.** Noweisbar kënnt dee 'Juppert' hei aus der KLACK, an zwar konsequent op d'mannst zënter enger Dose Joer! Déi alleréischte Motioun an der Chamber, fir eis Sprooch an d'Constitutioun ze setzen, ass op eng privat Initiativ zesumme mam Willy Bourg deposéiert ginn... an de Frënd Willy 'getréischt' ass ewell 10 Joer an der Éiwegkeet...

eng 'Tankstell'

Firwat musse mir hei eng 'Tankstell' hunn? **Mir hu keng 'Stelle' a keng 'Stell'**, héchstens eng 'Plaz', z.B. fir ze schaffen oder op enger bestëmmter 'Plaz' an enger Sport-Tabell. Och eng 'Halte-stell' ass komplett iwverflësseg; **eng 'Halt'** geet gutt duer... kuckt dach emol déi sëllege Pla-zen, wou an der Zäit d'Postkutsch gehal huet... dat guff eng 'Halt' an d'meescht och nach e 'Café-Halt' dobäi. Och eng houdäitsch 'Baustell' brauche mir net, well mir hunn de 'Schantgen'; dat ass jo zwar de franséische 'chantier'... ower grad esou léif verdrudelt wéi de 'Stong' alias 'jeton'.

Wat dann elo aplaz eng 'Tankstell'? Mä ganz einfach eng 'Statioun', a wa méiglech eng 'Bensinstatioun'... Mä do héiert een elo, dat wier dach Franséisch; dann denkt drun, datt et och Englesch ass, an Italiënesch... et kënnt vum Latäin (stare)... ass zugudderlescht international a vrun allem net nëmmen däitsch, dees äis esou (ze-)vill iwwer de 'Fernsee' eraleeft!

Den IGOR, e Lëtzebuergesch... eng Zort Kazen-Harry Potter!

Neen, et geet hei net ëm e Komponist, och net ëm iergend ee russesche Prënz...dësen IGOR ass e Kueder, ower e ganz apaarten: Nëmme d'Sara gesäit hien, well hien ass **e Geescht an engem vun senge 7 Kazeliewen...** just ëm d'Geheimnis vun deene Geeschterliewen dréint et sech am Buch, dat ee **wierklech wéi e Kazen-Harry Potter** virkënn...ower **hei zu Lëtzebuerg**, an der Péitruess, de Kasematten, den Uelzechtdall erop, laanscht d'Sauer bis erof op lechter-nach, wou d'Geschicht, am Sënn vum Aus-drock, e fantastesch Enn kritt... oder och net. D'Buch kënnt a franséischer, däitscher an englescher Sprooch uechter d'ganz Welt eraus...a läit elo och op LËTZEBUGESCH an de Bicherbutteker. Et huet 250 Säiten, ass mat den éischte Biller vum **Igor-Film** illustriert... a kascht nëmme 16 €. Loost iech an de Kanner dat net entgoen; et ass wierklech Spannung fir jidfer Alter dran!

